

Kalaallit naatsiaat peqqipput!

- Charlotte Jensen, PhD-nngorniaq, Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet

Charlotte Jensen Kujataani misileraaviup Upernaviarsuup eqqaani. Asseq tigusaavoq Kalaallit Nunaannut siullermeerluni ilisimassarsiorneranit maajimi 2009.

Kujataani Qaqortup eqqaani kangerlunni, naggoriffiusuni, savaatillit akornanni naatsiianik naatitsineq takornartaanngilaq. Issittumi silaannaap kissatsikkiatuinnarnera pissutigalugu maannamut Kujataani naatsiianik naatitsiviusinnaasut ukiuni tulliuttuni annertunerulissapput, immaqalu siunissami Kalaallit Nunaat nammineq naatsiianik pilersorsinnaanngorsinnaalluni.

Kalaallit naatsiaannik siusinnerusukkut misissuisimanerit takutissimavaat, naatitanut asiutitsisartut, soorlu naatsiianik oquttoornerit, Danmark-imi naatsiianik naatitsinermi annertuumik annaasaqaataasarsimaqisoq, aamma maani atuuttoq. Naalli toqunartuiaatit maani atorpeqartanngikkaluartut aammalu kalaallit naatsiannik naatitsisartut akornanni aqqissukkamik kingunissanik nikittaattitsisoqartarsimannngikkaluartuq, maannamut taakkua ajornartorsiutaavallaartarsimannngillat.

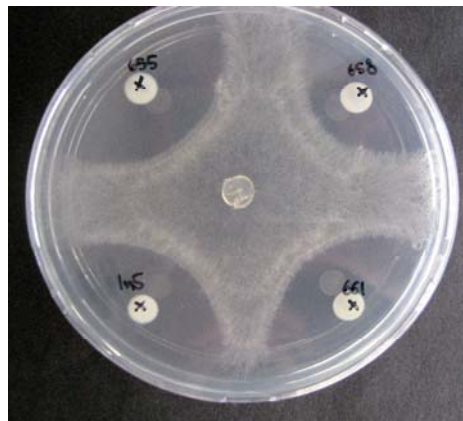
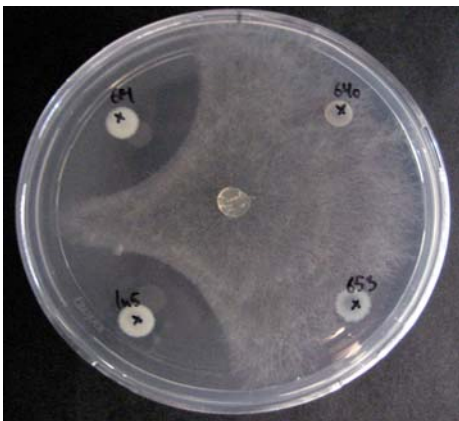
Pissutaasut arlaliusinnaapput, Kalaallit Nunaanni naatsiaat suli taakkunanga eqqorneqarsimannginerannut. Silaannaap nillerneru, Kujataani atuussinnaasoq, pissutaasut ilagisinnaavaat, aammali issutaa akoqarsimasinnaavoq iluaqusiisarsimasunik, oqummut aamma bakteerianut allanut akiuusutaasartumik.

Novembarimi 2008, uanga Mikrobiolog Charlotte Jensen, Københavns Universitet-imeersoq, Danmark-imi Forsknings- og Innovationsstyrrelse-miit PhD stipendium-imik tunisippunga, Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanit tamakkiisumik aningaasalorsorneqartumik. Pilersaarusiaq, Siunnersortaaneq Kenneth Høegh misileraavik Upernaviarsuk, kalaallit naatsiianik naatitsisartut aamma Afdelingen for Genetik og Mikrobiologi, Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, suleqatigalugit ingerlattussaavarput.

Pilersaarusiama ingerlanerani kalaallit naatsiianik naatitsisarfiini issutaata sananeqaataa paasiniaafigissavara pingaartumik iluaqusiisarsimasut pillugit, bakteeriat oqunngitsoortitsisinnaassusillit. Taakkua saniatigut misissussavara, kalaallit naatsiianik naatitsisarfiini asiunaveersaatiniq akoqanersut, imaappoq annertunerusumik bakteerianik iluaqusiisinnaasunik akorqarnersoq, oqummik bakteerianillu inerititassanut ajoqusiisinnaassusilinnut pinngitsoortitsisinnaasunik. Aamma oquttoornissaagalumut nillernerunera pissutaasimanersoq misissorpeqassaaq.

Kiisalu misissorusuuppakka, naatsiiyanik naatitsiviit inerititaqarnissap tungaanut assigiinngitsutigit isumagineqartarneri, soorlu naggorissaatinik atuinerit, pukulungiaasarnerit, imerterisarnerit, ulissianik il.il. atuinerit, nunap kissassusaanut isugutammullu sunniutaasinnaasut, kiisalu issutaani akuisa imminnut attuumassuteqarnerat pillugit misissuiffigissallugit.

Massakkumut misissuisimanerma takutippaa, kalaallit naatsiiaannik naatitsiviusartut isuutaani bakteriaqartoq iluaqusiinnaasunik, tassami massakkumut piffinni issutaneersut bakteeriat itumattut annertutigisut immikkoortissinnaasimavakka, oqunnaveersaartitsisinnaassusillit. Taamaattumik oqunnaveersaartitsisinnaassusilippaasuit taakkua ataatsikkoortillugit misissuiffigineqarsinnaarannik periusissamik ineriartortitsillunga allartissimavunga.

Patogen *Rhizoctonia solani* Ag3 atorlugu oqunnaveersaartitsisinnaassusillinnik misileraaneq kalaallit naatsiiyanik naatitsivianeersunik. Ilai oquttitsisarput ilalli oquttitsineq ajorput

PhD-nngorniarninnut atatillugu inerititsiniarnerit nalaanni Kalaallit Nunaaliartassaanga (maajip 20-aniit septembarip 20-anut) naatsiiyanik naatitsivinniit misissugassanik tigusiartorlunga, ilaatigut misileraavimmi Upernaviarsummi kiisalu Ferdinand Egede-p savaateqarfianit, Eqluit Ilua. Ilisimasassarsiorneq siulleq pivoq maajimi 2009, piffissami, naatsiassanik ikkusuinerimi. Tassani nunataaniit misissugassat tigooraneqarput misissuissutinillu inissiisoqarluni, kissassutsimik, qaamanermik isugutammillu nalunaarsuisinnaasut, inerititsiniarnerup nalaani piffissaq tamaat nunataanik paasissutissanik tigooraasinnaasut. Ilisimasassarsiorneq tullia pissaaq aggustimi 2009, naatsiiat nutaat qallorneqarsinnaasa nalaani. Tassani nunaminertat nutaat misissugassanngorlugit katersorneqassapput, misissuissutillu ikkusuunneqarsimasut paasissutissartaat qarasaasiamut immiussuunneqassallutik. Paasissutissanik imaariarlugit nunamut inissinneqarqissapput tullianik ilisimasassarsiorneq tungaanut maajimi, 2010, qarasaasiamullu immiussuuteqqillugit.

Pilersaarusiap ingerlanera tamaat inernerit ataavartumik Kenneth Høegh, suleqatai, kiisalu kalaallit naatsiiyanik naatitsisartut aqquutigalugit, ingerlateqqinneqartarumaarput.